

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 8. april 2026

Sag BS-29807/2025-HJR
(2. afdeling)

A
(advokat Rasmus Mangor Andersen, beskikket)

mod

B
(advokat Jens Peter Fabricius, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Skifteretten i Roskilde den 9. maj 2023 (BS-5847/2022-ROS) og af Østre Landsrets 16. afdeling den 15. november 2024 (BS-27440/2023-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs, Jens Kruse Mikkelsen og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at indstævnte, B, skal anerkende, at parternes bodelingsaftaler i form af "ægtepagt" og begunstigelseserklæring af 25. marts 2019 kan lægges til grund i forbindelse med bodelingen, hvorefter:

1. B tilpligtes til A at betale 1.058.600 kr. med procesrente fra den 14. august 2019, subsidiært 666.918 kr. med procesrente af de enkelte ydelser på 8.442 kr. fra den 1. i hver måned i perioden fra den 1. september 2019 til og med den 1. marts 2026.
2. A forlods af nettofællesformuen udtager 100.000 kr.
3. Bs kapitalpension (police nr... i PFA Pension) deles ligeligt, således at A modtager 50 % af den aktuelle depotværdi.
4. Betaling af de under pkt. 1 og 2 nævnte beløb skal ske fra provenuet af salget af Xvej, X-by, som står på bobehandlers klientkonto.

B har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Af en ikke tinglyst aftale underskrevet af parterne og dateret 25. september 2017 fremgår:

”I tilfælde af skilsmisse fra min hustru

A

...

Skal hun have ½ af mine PFA produkter, så som pension, kapitaludbetalinger (invaliditetsydelse) osv. inkl. evt. reguleringer.

Samtidig skal vi dele indbo m.m. ligeligt – således at vi stilles lige med alting.”

Af en ægtepagt, som blev afvist fra tinglysning den 14. august 2018, fremgår bl.a.:

”PFA Pension ...

Det er aftalt mellem ægtefællerne A cpr... og B..., at dele PFA aftalen... med undtagelse af pkt. 2 dvs. død af B inden 1. marts 2026, som tilfalder A uigenkaldeligt.

1. Fsv. angår invaliditetsydelsen, modtaget A 50% brutto så længe denne lever og indtil 1. marts 2026. Ydelsen forudsætter at B lever, at PFA indbetaler hver måned. Skat og det juridiske aftales senere. 2. Fsv. angår Bs død inden 1. marts 2026 indsættes A som arving. 3. Fsv. angår Bs pension engangsudbetaling modtager As til enhver tid 50% af pensionen. Hvis A dør tilfalder beløbet As arvinger.

Fsv. angår pkt. 2+3 er A uigenkaldeligt arving og berettiget. Ved As død indtræder C og D (biologiske fællesbørn) i stedet for. B udreder og betaler alle arveafgifter (for nærværende 15%). Denne aftale er udfærdiget medens parterne er gifte og der foreligger ingen bilag eller andet som forhindrer at denne aftale effektueres. Aftaler kan ikke ændres eller annulleres uden begge parters samtykke og underskrift. A modtager kr. 100.000 ekstra ifm. skilsmisse. D og C modtager ligeledes kr. 25.000 hver.

D og C modtager hver måned kr. 2.000 medens de går på gymnasium, og efterfølgende kr. 2.000 år 1+2 på videregående uddannelse og kr. 1.000 år 3+4. E (hund) er uigenkaldeligt As hund. C har været vidne under sagen som er vores fællesbarn.”

Af en mail sendt fra mailadressen ...@gmail.com til PFA Pension den 2. april 2019 fremgår bl.a.:

“Vedlagt fremsendes kopi af begunstigelseserklæring.

Jeg har tidligere fået oplyst ifm. forespørgsel tidligere i 2018, at der skulle være 3 beløb fsv. angår “dødspengene”

...

Med venlig hilsen

Familien...”

I tre mails, som er sendt fra den ovenfor nævnte mailadresse til advokat Martin Sigsgaard i perioden 9. april-19. juni 2019, og som alle er underskrevet “Familien...”, omtales bl.a. et mellemværende med PFA Pension.

Af mail sendt til SparNord Bank fra den ovenfor nævnte mailadresse den 4. juli 2019 fremgår:

“Iflg. aftale PFA forlig

Det er de kr. 321.600 der skal deles og jeg får hver måned minus skat.

Beløb nr. 2 såfremt jeg dør, så er A begunstiget, og derfor skal garantien på 13.400 ophøre ifm. min død. Hvis A dør har hun jo ikke brug for pengene.

Beløb nr. 3 er det beløb vi skal dele den 1.3.2026 og leve fedt af til vores alderdom.

MVH

B”

I en opsummering fra Familieretshuset af indberetning vedrørende ansøgning om skilsmisse indsendt af B den 14. august 2019 er bl.a. anført i feltet “Hvor stort et beløb skal der betales pr. måned?”: “Vi har selv aftalt bidragets størrelse”, og i feltet “Aftalt antal kroner der betales pr. måned” er anført: “13400”.

Af brev af 20. december 2019 fra Familieretshuset til A fremgår bl.a.:

“Det er nu oplyst, at der ønskes skilsmisse på vilkår af:

Ingen af ægtefællerne betaler bidrag til den anden ægtefælle.

Ægtefællerne har lavet en aftale om deling af pensioner i forbindelse med bodelingen, som træder i stedet for ægtefællebidrag.

Inden 10 dage

Hvis du er enig i ændringerne, skal du give os besked inden 10 dage.

...

Hvis vi ikke får svar

Hvis vi ikke hører fra jer inden 10 dage, kan vi ikke afgøre om betingelserne for at give jer en bevilling til skilsmisse er opfyldt. I det tilfælde bliver det nødvendigt, at der holdes et møde (en vilkårsforhandling)."

Retsgrundlag

Lov om ægtefællers økonomiske forhold (ægtefælleloven) § 2, stk. 2, § 20, 1. pkt., § 27, stk. 1 og 3, og § 32 lyder således:

"§ 2. ...

Stk. 2. Ægtefæller kan ikke ved aftale fravige reglerne i denne lov, medmindre det følger af kapitel 4 og 5, § 25, stk. 2, og § 32.

§ 20. En ægtepagt er kun gyldig, når den er underskrevet af begge ægtefæller og tinglyst i personbogen efter reglerne herom i lov om tinglysning. ...

§ 27. Ved formuedelingen indgår de aktiver og passiver, som hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor Familieretshuset modtog anmodning om separation eller skilsmisse, jf. dog stk. 2 og 3. Denne dag betegnes ophørsdagen.

...

Stk. 3. Ægtefæller kan i forbindelse med separation eller skilsmisse aftale en anden ophørsdag.

...

§ 32. Ægtefæller kan i forbindelse med separation eller skilsmisse indgå aftale om delingen af deres formue."

Bestemmelsen i lovens § 32 blev affattet ved lov nr. 548 af 30. maj 2017. Af det pågældende lovforslags almindelige bemærkninger fremgår bl.a. (Folketingstidende 2016-17, tillæg A, lovforslag nr. L 178, s. 76):

"1. Indledning

...

I overensstemmelse med Retsvirkningslovsudvalgets fokus er det hensigten med nærværende lovforslag at skabe et enkelt og forudsigeligt system, der skaber rimelige resultater og flertallet af ægtefæller, og som ikke medfører et større behov for domstolsbehandling end i dag.

...

3.15. Aftaler om formuedeling

3.15.1. Gældende ret

Når separation eller skilsmisse er aktuel, kan ægtefællerne som udgangspunkt frit indgå aftaler om, hvordan deres formuer skal deles. De er således ikke begrænset af de aftaler om særeje og formuedeling m.v., som er beskrevet i punkt 3.8., 3.9. og 3.13. De kan derfor aftale skævdeling af formue, der ellers skulle ligedeles, og de kan aftale betaling af og afkald på kompensation m.v.

Lovgivningen indeholder ikke regulering af adgangen til at indgå sådanne aftaler om formuedelingen, der ofte kaldes bodelingsaftaler. I dette lovforslag anvendes i stedet begrebet aftaler om formuedeling.

Efter ægteskabslovens § 58 kan en aftale, som ægtefæller har indgået med henblik på separation eller skilsmisse om fordelingen af formuen, ved dom ændres eller erklæres for uforbindende, såfremt aftalen skønnes urimelig for den ene ægtefælle på tidspunktet for dens indgåelse.

...

Kun aftaler, der er indgået med henblik på separation eller skilsmisse, er omfattet af bestemmelsen.

...

3.15.4. *Den foreslåede ordning*

Det foreslås, at der i lov om ægtefællers økonomiske forhold indsættes en bestemmelse (§ 32), hvorefter ægtefæller i forbindelse med separation eller skilsmisse kan indgå aftale om delingen af deres formue.

Spørgsmål om tilsidesættelse af sådanne aftaler afgøres efter ægteskabslovens § 58 og aftalelovens § 36.”

Af lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 32 fremgår bl.a. (Folketings-tidende 2016-17, tillæg A, lovforslag nr. L 178, s. 138):

”Med § 32 foreslås det, at den gældende mulighed for, at ægtefæller i forbindelse med en separation eller skilsmisse kan indgå aftale om delingen af deres formue, lovfæstes.

Når en separation eller skilsmisse er aktuel, kan ægtefællerne som udgangspunkt frit indgå aftaler om, hvordan deres formue skal deles. De kan derfor aftale deling af formue, der ellers ikke skulle deles, og de kan aftale betaling af og afkald på kompensationer. De kan også indgå aftaler om, hvem af dem der skal udtage de enkelte aktiver.

Efter den foreslåede bestemmelse indtræder aftalefriheden, når en separation eller skilsmisse er aktuel, og den således indgås med henblik på en forestående formuedeling. Det beror på en konkret vurdering, om en aftale er indgået med henblik på en forestående formuedeling. Der lægges navnlig vægt på, om der er indgivet en anmodning til statsforvaltningen om separation eller skilsmisse, eller om dette sker umiddelbart efter, at aftalen er indgået. Aftaler om en eventuel kommende formuedeling, når separation eller skilsmisse ikke er aktuel, kan kun indgås ved ægtepagt og inden for rammerne af bestemmelserne i det foreslåede afsnit II.

...”

Anbringender

A har anført navnlig, at aftalerne udgør et samlet aftalekompleks, der er gyldigt mellem parterne i medfør af ægtefællelovens § 32, idet aftalerne er indgået i forbindelse med en aktuel skilsmisse.

Bestemmelsens krav om aktualitet forudsætter ikke, at en formel skilsmisseansøgning skal indgives umiddelbart efter indgåelsen af den pågældende aftale. Det afgørende er derimod en konkret helhedsvurdering af, om parterne havde besluttet, at ægteskabet skulle ophøre, og om aftalen indgik som led i et kontinuerligt skilsmisseforløb. I dette tilfælde er der tale om én kontinuerlig afvikling af ægteskabet fra Bs beslutning i 2018 om at ville skilles frem til den formelle samlivsophævelse og skilsmisseansøgning i august 2019. Det tidsmæssige forløb på knap 5 måneder mellem indgåelsen af de omstridte aftaler og skilsmissebegæringen skyldtes udelukkende praktiske forhold.

B har i perioden efter aftalernes indgåelse bekræftet og eksekveret aftalerne efter deres indhold, hvilket fremgår af hans instruktioner til banken, hans korrespondance med PFA Pension og hans bekræftelse af aftalerne over for Familieretshuset. Det fremgår også af, at han udfyldte skilsmisseansøgningen med angivelse af et beløb (13.400 kr.), som er fastlagt i aftalen om deling af hans pensionsudbetalinger.

De indgåede aftaler tager således ikke sigte på en hypotetisk skilsmisse, men på den konkrete forestående skilsmisse.

B har anført navnlig, at ægtefællelovens § 32 kun finder anvendelse, når det står klart for ægtefællerne, at de skal skilles, således at begge indser og har som forudsætning for at indgå en aftale om formuedelingen, at aftalen indgås med henblik på skilsmissen. Det skal kunne konstateres efter en konkret vurdering, at aftalen er indgået med henblik på den aktuelle skilsmisse, og ægtefællernes subjektive opfattelse kan ikke være afgørende, hvis den ikke kommer til udtryk i parternes handlinger eller aftale. Der må lægges vægt på, om anmodningen om separation eller skilsmisse er indgivet i kontinuitet med indgåelsen af aftalen.

Fra 2017 til samlivets ophør den 11. august 2019 var parternes samliv præget af vedvarende drøftelser om skilsmisse. De påberåbte aftaler fremstår imidlertid efter deres indhold ikke som indgået i forbindelse med en aktuelt forestående skilsmisse, og når det sammenholdes med tidligere aftaleudkast og ægtefællernes uændrede adfærd før og efter indgåelsen af aftalerne, er der ingen tegn på, at aftalerne blev indgået med henblik på en forestående separation eller skilsmisse. Hertil kommer, at samlivet først blev ophævet ca. 5 måneder senere, nemlig den 11. august 2019, og at skilsmissebegæringen først blev indgivet den 14. august 2019.

Der er derfor ikke en sådan forbindelse mellem aftalerne indgået i marts 2019 og parternes skilsmisse, at aftalerne er gyldige uden tinglysning i medfør af ægtefællelovens § 32.

Aftalernes indhold er ikke efterfølgende blevet godkendt af parterne på en måde, der indebærer en ny aftale omfattet af lovens § 32.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A og B blev gift i 1994. Anmodning om skilsmisse blev indgivet af B den 14. august 2019, efter at samlivet var blevet ophævet den 11. august 2019, hvor B forlod det fælles hjem. Parterne er efterfølgende skilt ved dom.

For Højesteret angår sagen, om to utinglyste aftaler vedrørende formuedeling mv. er gyldige mellem parterne, således at de skal lægges til grund ved bodelingen i medfør af lov om ægtefællers økonomiske forhold (ægtefælleloven) § 32.

Ægtefællelovens regler om aftaler om formuedeling

Efter ægtefælleloven kan ægtefæller, som er enige om at ønske en anden indbyrdes formuedeling end den, som følger af lovens regler, med visse begrænsninger indgå en forhånds aftale herom. En sådan aftale skal indgås ved ægtepagt, der efter lovens § 20 skal tinglyses for at være gyldig mellem ægtefællerne.

Foreligger der ikke en tinglyst ægtepagt, følger det af lovens § 5, at ægtefællernes formuer med nogle undtagelser, herunder for visse pensionsrettigheder, skal deles ligeligt ved separation eller skilsmisse, medmindre ægtefællerne indgår en aftale efter lovens § 32.

Efter § 32 kan ægtefæller "i forbindelse med" separation eller skilsmisse indgå aftale om delingen af deres formue.

Det fremgår af forarbejderne til § 32, at aftaler om, hvordan ægtefæller vil dele deres formue, kun gyldigt kan indgås uden ægtepagt, når en separation eller skilsmisse er aktuel, og aftalen således indgås med henblik på en forestående formuedeling. Efter forarbejderne beror det på en konkret vurdering, om en aftale er indgået med henblik på en forestående formuedeling. Ved denne vurdering skal der navnlig lægges vægt på, om der er indgivet en anmodning til myndighederne om separation eller skilsmisse, eller om dette er sket umiddelbart efter, at aftalen blev indgået.

Højesteret finder på den anførte baggrund, at der ved vurderingen af, om en aftale vedrørende formuedelingen er indgået i forbindelse med separation eller skilsmisse, i første række må lægges vægt på, om aftalen er indgået efter eller umiddelbart før, der er indgivet anmodning om separation eller skilsmisse.

Er aftalen indgået tidligere, kan den kun i særlige tilfælde anses for indgået i forbindelse med separation eller skilsmisse. Der må her lægges vægt på, om den ægtefælle, der vil påberåbe sig aftalen, kan påvise, at separation eller skilsmisse allerede på aftaletidspunktet var aktuel. Sådanne særlige tilfælde kan f.eks. foreligge, hvor det af aftalen klart fremgår, at separation eller skilsmisse er endeligt besluttet, og sagens omstændigheder i øvrigt understøtter dette. Omstændighederne kan navnlig være, at parterne samtidig har ophævet samlivet, eller at der har foreligget et væsentligt behov for, at den fælles bopæl i en begrænset periode opretholdes.

Den konkrete sag

Sagen angår to utinglyste aftaler benævnt henholdsvis "ægtepagt" og "begunstigelseserklæring". For Højesteret er det ubestridt, at aftalerne er underskrevet af B og A. Begunstigelseserklæringen er dateret 25. marts 2019. Højesteret lægger ligesom landsretten til grund, at den udaterede aftale benævnt "ægtepagt" er indgået i umiddelbar forlængelse heraf.

Som anført ovenfor blev anmodning om skilsmisse indgivet den 14. august 2019, efter at B den 11. august 2019 havde forladt det fælles hjem. De omhandlede aftaler er således indgået ca. 4 ½ måned før – og dermed ikke umiddelbart før – der blev indgivet anmodning om skilsmisse.

Højesteret finder, at A heller ikke på anden måde har påvist, at skilsmissen var aktuel på aftaletidspunktet i marts 2019. I de indgåede aftaler er der således ikke anført noget, som viser, at parterne lagde til grund, at skilsmissen da var endeligt besluttet, og der foreligger heller ikke i øvrigt omstændigheder, der viser, at skilsmissen var aktuel på aftaletidspunktet.

Højesteret tiltræder med denne begrundelse, at aftalerne er ugyldige. Højesteret bemærker i den forbindelse, at parterne ikke i sammenhæng med Bs efterfølgende anmodning om skilsmisse i august 2019 eller senere bekræftede aftalerne, og at heller ikke Bs adfærd over for bl.a. SparNord Bank og Familieretshuset i juli og december 2019 kan føre til et andet resultat.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen part skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.